

Asia T-279/03

Galileo International Technology LLC ym. vastaan Euroopan yhteisöjen komissio

Vahingonkorvauskanne – Sopimussuhteen ulkopuolinen yhteisön vastuu –
Maailmanlaajuista satelliittinavigointijärjestelmää koskeva yhteisön hanke (Galileo)
– Sanan Galileo sisältävien tavaramerkkien ja toiminimien haltijoille aiheutuneeksi
väitetty vahinko – Yhteisön vastuu, joka ei perustu sen elinten lainvastaiseen
menettelyyn – Epätavallinen ja erityinen vahinko

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio (laajennettu toi-
nen jaosto) 10.5.2006 II - 1296

Tuomion tiivistelmä

1. *Oikeudenkäyntimenettely – Kannekirjelmä – Muotovaatimukset*
(*Yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 21 artiklan ensimmäinen kohta ja 53 artiklan ensimmäinen kohta; ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohta*)

2. *Vahingonkorvauskanne – Yhteisöjen tuomioistuinten toimivalta (EY 235 artikla ja EY 288 artiklan toinen kohta)*
3. *Yhteisön tavaramerkki – Jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentäminen – Tavaramerkit – Asetuksen N:o 40/94 ja direktiivin 89/104 tulkinta – Tavaramerkin haltijan oikeus kieltää tavaramerkkinsä luvaton käyttäminen – Merkki, joka on sama tai samankaltainen kuin tavaramerkki (Neuvoston asetuksen N:o 40/94 9 artiklan 1 kohdan b alakohta; neuvoston direktiivin 89/104 5 artiklan 1 kohdan b alakohta)*
4. *Sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu – Se, että yhteisön toimielin käyttää merkkiä hankkeen nimenä (EY 288 artiklan toinen kohta)*
5. *Sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu – Edellytykset (EY 288 artiklan toinen kohta; asetuksen N:o 40/94 9 artiklan 1 kohdan b alakohta; neuvoston direktiivin 89/104 5 artiklan 1 kohdan b alakohta)*

1. Yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 21 artiklan ensimmäisen kohdan ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan kannekirjelmässä on mainittava oikeudenkäynnin kohde ja yhteenveto kanteen oikeudellisista perusteista. Näiden mainintojen on oltava riittävän selkeitä, jotta vastaaja voi valmistella puolustuksensa ja jotta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi ratkaista kanteen.

Kannekirjelmän, jossa vaaditaan yhteisön toimielimen aiheuttamien vahinkojen korvaamista, osalta väitteitä, jotka koskevat yhteisön jäsenvaltioissa rekisteröityihin kansallisiin tavaramerkkeihin perustuvien oikeuksien loukkauksista, sellaisina kuin nämä oikeudet määrittellään tavaramerkeistä annetun direktiivin 89/104 5 artiklan 1 kohdan b alakohdassa, ei voida jättää tutkimatta

sillä perusteella, että kantaja ei ole esittänyt täsmennyksiä kansallisesta lainsäädännöstä, jota väitetään rikutun. Viitasta direktiivin 5 artiklan 1 kohdan b alakohtaan on nimittäin pidettävä riittävän selkeänä ja täsmällisenä, koska kyseisellä säännöksellä yhdenmukaistetaan tavaramerkkiin kuuluvia oikeuksia koskevat säännökset ja määrittellään tavaramerkin haltijoilla oleva yksinoikeus yhteisössä ja koska sitä ei ole kiistetty, että tämä säännös on saatettu osaksi kansallista oikeusjärjestystä jäsenvaltioissa, joissa ne tavaramerkit, joihin on vedottu, on rekisteröity.

Koska direktiivin 5 artiklan 2 ja 5 kohdassa sitä vastoin rajoitetaan antamaan jäsenvaltioille mahdollisuus säätää laa-

jalti tunnettujen tavaramerkkien vahvemmassa suojassa, kyseisen säännöksen rikkomista koskeva väite on jätettävä tutkimatta, kun kannekirjelmässä ei anneta tietoja kyseessä olevien tavaramerkkien erityisen laajasta tunnettuudesta eikä siitä, miten niitä suojataan joissakin tietyissä tavaramerkkejä koskevissa kansallisissa laeissa.

Lisäksi kolmansissa maissa rekisteröityjen tavaramerkkien osalta viittauksella direktiiviin ei voida paikata sitä, että kyseisten yhteisön ulkopuolisten maiden lainsäädännön mukaisten tavaramerkki-oikeuksien laatua ja laajuutta ei ole täsmennetty.

(ks. 36, 40–42, 44 ja 45 kohta)

2. EY 288 artiklan toisesta kohdasta ja EY 235 artiklasta seuraa, että yhteisön lainkäyttöelimellä on toimivalta velvoittaa yhteisö maksamaan kaikentyyppisiä korvauksia, jotka ovat jäsenvaltioiden lainsäädännön yhteisten yleisten periaatteiden mukaisia, myös luontoissuorituk-

sena, jos se on näiden periaatteiden mukainen, tarvittaessa määräyksenä tehdä tai olla tekemättä jotakin.

Tältä osin yhdenmukainen suoja, joka annetaan direktiivin 5 artyhteisön jäsenvaltion kansallisen tavaramerkin haltijalle tavaramerkeistä annetun direktiivin 89/104 5 artiklan 1 kohdan – jonka nojalla tavaramerkin haltijalla on oikeus ”kieltää muita” käyttämästä merkkiä – mukaisesti, on osa EY 288 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettuja jäsenvaltioiden lainsäädännön yhteisiä yleisiä periaatteita. Tavaramerkkien osalta direktiivin 89/104 tarkoituksena on nimittäin antaa rekisteröidyille kansallisille tavaramerkeille yhdenmukainen suoja kaikissa jäsenvaltioissa, ja sen 5 artiklan 1 kohdalla yhdenmukaistetaan yhteisössä tavaramerkkiin kuuluvia oikeuksia koskevat säännökset. Lisäksi yhteisön tavaramerkistä annetun asetuksen N:o 40/94 – joka on EY 249 artiklan toisen kohdan nojalla kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaiseen kaikissa jäsenvaltioissa – 98 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jos yhteisön tavaramerkkituomioistuimien toteama vastajan loukanneen tai olleen vaarassa loukata yhteisön tavaramerkkiä, se antaa määräyksen, joka ”kieltää vastaajaa jatkamasta toimia, jotka loukkaavat – yhteisön tavaramerkkiä”, ja toteuttaa aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tätä kieltoa noudatetaan.

Vaikka tavaramerkin haltijan yhdenmukainen suoja on toteutettu jäsenvaltioissa toimivaltaisten kansallisten tuomioistuinten menettelyllisellä mahdollisuudella kieltää antamallaan tuomiolla vastaajaa loukkaamasta tavaramerkkiä, yhteisön lainkäyttöelin voi lähtökohtaisesti myös kohdistaa tällaisen menettelyllisen toimenpiteen yhteisöön, koska tällä lainkäyttöelimellä on yksinomainen toimivalta ratkaista yhteisön syyksi luettavan vahingon korvaamista koskevat kanteet.

nimenä, voidaan rikkoa mainittuja säännöksiä ainoastaan, jos osoitetaan, että merkkiä on käytetty yksilöimään tavaroita tai palveluja, jotka ovat samoja tai samankaltaisia kuin tavaramerkkien, joihin on vedottu, kattamat tavarat ja palvelut, ja jos tätä merkkiä on käytetty taloudellisen hyödyn saamiseen tähtäävässä liiketoiminnassa.

(ks. 105, 106, 111 ja 114 kohta)

(ks. 63–67 kohta)

3. Tavaramerkeistä annetun direktiivin 89/104 5 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja yhteisön tavaramerkistä annetun asetuksen N:o 40/94 9 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tavaramerkin haltijan suojan edellytykseksi on asetettu ensinnäkin se, että tavaramerkin ja kyseessä olevan merkin kattamien tavaroiden tai palvelujen samanlaisuuden tai samankaltaisuuden perusteella aiheutuu sekaannusvaara, ja toiseksi se, että kolmannen voidaan katsoa käyttävän kyseistä merkkiä "elinkeinotoiminnassa".

Näin ollen sillä, että yhteisön toimielin käyttää merkkiä yhteisön hankkeen

4. Ainoastaan yhteisön toimielimen tai laitoksen syyksi luettavat toimet tai menettely voivat synnyttää sopimussuhteen ulkopuolisen yhteisön vastuun. VVäitetyn vahingon on nimittäin oltava riittävän suorassa syy-yhteydessä riitautettuun toimintaan nähden; tällaisen toiminnan on toisin sanoen oltava vahingon määräävä syy. Yhteisön ei sen sijaan tarvitse korvata kaikkia toimielintensä toiminnasta aiheutuneita, kaukaisiakin vahingollisia seurauksia.

Yhteisön vastuu ei voi syntyä sen osalta, että yksityiset yritykset, jotka ovat kiinnostuneita yhteisön hankkeesta, käyttävät taloudellisen toimintansa yhteydessä toimielimen mainitulle hankkeelle antamaa nimeä, koska tämä nimen käyttäminen perustuu näiden yritysten itsenäiseen päätökseen. Koska yritysten näet oletetaan tuntevan yhteisön oikeuden ja tavaramerkkioikeuden, on asianmukaista katsoa, että niiden on asiassa sovelletta-

vien oikeussääntöjen nojalla katsottava olevan vastuussa omasta toiminnastaan markkinoilla. Tästä seuraa, että tällaista päätöstä on pidettävä väitetyn vahingon suorana ja määräävänä syynä, sillä komission mahdollinen osallisuus tähän vahinkoon on liian kaukainen, jotta kyseisille yrityksille kuuluva vastuu voitaisiin lukea komission syyksi.

(ks. 129, 130, 132, 134 ja 135 kohta)

5. Tilanteessa, jossa vahinkoa aiheuttaneen yhteisön toimitusten menettely ei ole osoitettu olevan lainvastaista, sopimus-suhteen ulkopuolinen yhteisön vastuu voi syntyä, jos vahingon syntymistä, vahingon ja yhteisön toimitusten menettelyn välistä syy-yhteyttä sekä vahingon epätavallisuutta ja erityisyyttä koskevat edellytykset täyttyvät samanlaisesti. Tarkasteltaessa vahinkoja, joita

taloudellisille toimijoille voi aiheutua yhteisön toimitusten toiminnan seurauksena, on todettava, että vahinko on epätavallinen, kun se on suurempi kuin kyseisen alan toimintaan kuuluvat taloudelliset riskit.

Tältä osin vahingon, joka on aiheutunut siitä, että yhteisön toimitusten käyttöä hankkeesta tiettyä nimeä, ei voida katsoa olevan suurempi kuin riskit, jotka kuuluvat tämän saman sanan käyttöön tavaramerkkien yhteydessä, koska tavaramerkin haltija on valitsemansa sanan ominaispiirteiden johdosta ottanut tietoisesti riskin siitä, että joku muu voi laillisesti eli tavaramerkkioikeuksia loukkaamatta antaa tällaiselle hankkeelle saman nimen.

(ks. 147–150 kohta)